

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 1 maj 1922 kl. 1 e. m.

Sammanstatta stats- och första lagutskottets utlåtande (nr 1) i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken m. m., dels ock i anledning därav väckta motioner.

Genom en den 10 mars 1922 dagtecknad proposition, nr 108, vilken av riksdagen hänvisats till lagutskott samt, tilldelad första lagutskottet, av sistnämnda utskott hänskjutits till behandling av sammansatt stats- och första lagutskott, här nedan kallat utskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade lagförslag:

1:o **Förslag**

till

LAG

om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken.

Häri genom förordnas, att 8 kap. 3 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

Under Svea hovrätt höra: Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gottlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län; under Göta hovrätt: Östergötlands, Jönköpings, Krono-

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 6 saml. 2 avd. 4 häft. (Nr 6.) 1

bergs, Kalmar, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län; under hovrätten över Skåne och Blekinge: Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län; under hovrätten över Norrland: Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Denna lag träder i kraft den dag, Konungen bestämmer.

Mål eller ärende, vari talan fullföljts i Svea hovrätt såsom allmän överrätt från domstol eller annan myndighet inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens eller Norrbottens län och uti vilket vid lagens ikraftträdande icke av hovrätten fattats slutligt beslut, skall för vidare behandling överlämnas till hovrätten över Norrland. De närmare föreskrifter, som med avseende härå må finnas erforderliga, meddelas av Konungen.

2:o) **Förslag**

till

LAG

om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Härigenom förordnas, att 3 § i förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs, skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

Ärenden angående lagfart av järnväg upptagas och prövas av Stockholms rådhusrätt, då järnvägen till större delen av sin sträckning ligger inom domsagor under Svea hovrätt eller hovrätten över Norrland, av rådhusrätten i Jönköping, då järnvägen till större delen ligger inom domsagor under Göta hovrätt, och av rådhusrätten i Kristianstad, då järnvägen till större delen ligger inom domsagor under hovrätten över Skåne och Blekinge.

Hava, sedan — — — — — lagfarten skedde.

Denna lag träder i kraft den dag, Konungen bestämmer.

I samband med denna proposition, varigenom för riksdagen framlagts förslag till lagändringar, åsyftande att möjliggöra inrättandet av en hovrätt för de fyra nordligaste länen, vilken hovrätt enligt uttalande av föredragande departementschefen skulle komma att förläggas till Härnösand, har utskottet till behandling förehaft följande med anledning av propositionen väckta motioner,

inom första kammaren

nr 118 av herrar *Enhörning* och *Wallis*; samt

inom andra kammaren

nr 224 av herrar *Karlsson* i Gasabäck, *Västberg*, *Lagerkvist* och *Svensson* i Skönsberg,

nr 225 av herr *Björkman* i Norrköping, och

nr 238 av herrar *Bäckström*, *Wiklund*, *Lindberg* och *Brännström*.

Uti nämnda motioner har hemställts,

i den av herrar *Enhörning* och *Wallis* väckta motionen samt i den med sistnämnda motion likalydande, av herr *Karlsson* i Gasabäck m. fl. framburna motionen, att riksdagen icke i år måtte definitivt bestämma förläggningsorten för den norrländska hovrätten, samt att riksdagen i sammanhang med besvarandet av ifrågakommande proposition ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att vid förestående utredning rörande kostnaderna för hovrätten över Norrland berörda utredning även måtte omfatta Sundsvall som förläggningsort;

i den av herr *Björkman* i Norrköping väckta motionen, att riksdagen icke måtte bifalla ifrågakommande proposition; samt

i den av herr *Bäckström* m. fl. väckta motionen, att riksdagen med anledning av ifrågakommande proposition måtte

1:o) antaga följande förslag till ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken:

Under Svea hovrätt höra: Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gottlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län samt Medelpad och Jämtlands län; — — — under hovrätten över Norrland: Västernorrlands läns Ångermanlandsdel samt Västerbottens och Norrbottens län.

Denna lag träder i kraft den dag, Konungen bestämmer.

Mål eller ärende, vari talan fullföljts i Svea hovrätt såsom allmän överrätt från domstol eller annan myndighet inom Västerbottens eller Norrbottens län samt inom Västernorrlands län, såvitt angår dess Ångermanlandsdel, — — — meddelas av Konungen.

2:o) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning rörande kostnaderna för statsverket vid inrättande i Umeå av hovrätten över Norrland med president, 9 hovrättsråd samt nödigt antal tjänstemän, biträden och vakter ävensom för riksdagen framlägga det förslag, som av denna utredning kunde föranledas.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för de i propositionen framlagda förslagen, tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag; och får utskottet i fråga om vad motionärerna till stöd för sina yrkanden anfört hänvisa till motionerna.

Utskottet.

Såsom föredragande departementschefen erinrat, har riksdagen i skrivelse den 4 juni 1921, nr 262, i anledning av inom riksdagen väckta motioner hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga under omprövning frågan om inrättande av en särskild hovrätt för de fyra nordligaste länen samt, efter verkställd utredning, för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Sedan viss utredning nu verkställts, har Kungl. Maj:t, på sätt framgår av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet för den 17 februari 1922, funnit lämpligt, att en hovrätt för Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättas; och har föredragande departementschefen, såsom omförmäls, på anförda skäl ansett, att förläggningssorten för den nya hovrätten bör bli Härnösand. Genom nu ifrågasvarande proposition har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen till antagande förslag till de lagändringar, som böra vidtagas för att möjliggöra inrättandet av en hovrätt med angivna domsområde. Med hänsyn därtill, att det för närvarande icke kan bestämmas, när den norrländska hovrätten kan börja sin verksamhet, har det föreslagits, att de framlagda lagändringarna skola träda i kraft den dag, Konungen bestämmer.

Av den nämnda riksdagsskrivelsen torde framgå, att riksdagen i princip uttalat sig för inrättandet av en hovrätt i Norrland redan före genomförandet av den blivande rättegångsreformen. Vid en utredning uti ifrågasvarande avseende måste emellertid tydligen komma till beaktande dels de skäl, som med hänsyn till lagskipningen tala för inrättande av en hovrätt i Norrland redan före rättegångsreformens förverkligande, dels ock de kostnader, som bli förenade med anordnande av den nya hovrätten.

Även om man får anse, att genom den nu förebragta utredningen ådaga lagts, att skälen för inrättande av en hovrätt i Norrland allt fortfarande kvarstå

orubbade, så synes däremot utredningen i andra avseenden lämna åtskilligt övrigt att önska. Detta gäller icke minst valet av plats för den nya hovrätten. Vad som för närvarande uti avsevärd mån försvårar ett dylikt val är den omständigheten, att uti ärendet framskymtar möjligheten, att den nya rättegångsreformen skulle kunna komma att kräva inrättandet av icke allenast *en* hovrätt uti Norrland utan av två. Det måste nämligen givetvis vara i hög grad önskvärt, att man redan nu till plats för den nya hovrätten väljer en sådan ort, som jämväl i framtiden kommer att bliva säte för en överrätt, men ett val i sådant avseende är naturligen i hög grad beroende på frågan om det blivande antalet överrätter i Norrland.

Härtill kommer själva kostnadsfrågan. Även i detta avseende synes den hitintills framlagda utredningen mindre fullständig.

Beträffande de utgifter av mera beständig natur, som bleve nödvändiga för skapandet av en ny överdomstol i enlighet med uti propositionen angivna riktlinjer, har departementschefen uppgivit, att de årliga utgifterna skulle kunna beräknas till dels merutgift för avlöningar till ordinarie befattningshavare 89,776 kronor, vilket belopp dock skulle vara något för högt, dels anslag till vissa angivna ändamål 24,000 kronor, dels ock kostnader till expenser, ved m. m. till belopp, som icke nu kunde beräknas.

Vad angår de genom inrättandet av en ny hovrätt uppkommande engångsutgifterna, har departementschefen uppgivit ett bestämt belopp endast för förflyttningskostnader till den nya hovrättens tjänstemän, vilka kostnader skulle komma att uppgå till omkring 25,000 kronor. I fråga om de mest betydande engångskostnaderna eller utgifterna för anskaffande av ämbetslokaler för den nya hovrätten samt de i samband därmed stående utgifterna till möbler och andra inventarier, arkivinredning och bibliotek har departementschefen däremot icke nu förebragt någon utredning. Departementschefen har i denna del anfört: Såsom av ett utav länsstyrelsen i Västernorrlands län avgivet utlåtande i ärendet framginge, funnes för Härnösands del flera möjligheter för lokalfrågans ordnande. Utan närmare undersökningar av dessa möjligheter och tilläventyrs andra sådana låte det sig icke göra att angiva, vilken kostnad, som uti förevarande hänseende kunde uppkomma för statsverket. Skulle emellertid de i länsstyrelsens utlåtande omförmälda kasernbyggnaderna komma att tagas i anspråk för ändamålet, torde, såsom av länsstyrelsens utlåtande framginge, statsverkets ifrågavarande kostnad stanna vid ett jämförelsevis blygsamt belopp. Vad nyss sagts om möjligheten att nu angiva kostnaden gällde ock om utgifterna till möbler

och andra inventarier, arkivinredning och anskaffande av ett bibliotek för hovrätten.

Ej heller har, såvitt propositionen utvisar, företagits någon utredning rörande de kostnader för statsverket, som eventuellt bleve erforderliga för beredande av bostäder åt den nya domstolens tjänstemän. Uti länsstyrelsens i Västernorrlands län nyssnämnda utlåtande har visserligen framhållits, att i de omförmälda kasernbyggnaderna skulle kunna beredas vissa bostadsutrymmen, men varken i fråga om kostnaderna för byggnadernas iordningsställande för berörda ändamål eller beträffande de utgifter, som torde komma att krävas för anskaffande av ytterligare bostäder för hovrättens personal, hava några belopp nu uppgivits.

Den utredning angående de med inrättandet av en hovrätt förenade kostnaderna, som sålunda förebragts, torde icke kunna anses så fullständig, att man nu kan taga ställning till den föreliggande frågan. Vilka kostnaderna skulle bli, om hovrätten förlades till Härnösand, är tydligen långt ifrån utrett, och än mindre föreligger någon uppgift angående den skillnad i utgifter, som skulle uppstå, om man beslöte sig för en annan plats. Det är visserligen tydligt, att valet uti förenämnda avseende icke får uteslutande bero på kostnadsfrågan. Men det synes dock höra till den av riksdagen begärda utredningen, att man erhåller kännedom om de utgifter, som bliva erforderliga, därest man väljer den ena eller andra platsen. Utskottet finner sålunda sådan utredning icke hava blivit i ärendet förebragt, att utskottet kan föreslå ett avgörande i förläggningsfrågan.

Under nu nämnda förhållanden finner utskottet ej heller anledning tillstyrka bifall till de föreslagna lagändringarna. Något skäl att redan nu öppna möjlighet till den nya hovrättens upprättande läser icke föreligga. Först sedan sådan utredning förebragts, att definitivt beslut kan fattas om inrättande av en ny hovrätt, torde därför erforderliga lagändringar lämpligen böra vidtagas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1:o) att riksdagen, med avslag å förevarande proposition, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa förnyad utredning angående inrättande av en särskild hovrätt för de fyra nordligaste länen och därvid särskilt låta utföra beräkning av de kostnader för statsverket, som genom ett dylikt inrättande skulle föranledas, samt för riksdagen

framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning;

2:o) att ifrågakomna motioner, i vad de ej blivit genom utskottets hemställan under 1:o) här ovan besvarade, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 maj 1922.

På sammanstatta stats- och första lagutskottets vägnar:

CARL HEDERSTIERNA.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit: herrar Hederstierna, C. G. Ekman, Nilsson i Skottlandshus, Johansson i Hälsingborg*, Jansson i Falun*, Olsson i Kullenbergs-
torp, Carlsson-Frosterud, Jacob Larsson, Rogberg, E. I. Lindley, af Ekenstam* och Johansson
i Brånalt.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Hederstierna*, som anført:

»Då enligt min åsikt hovrätt icke bör förläggas till Norrland förr än i samband med införande av den blivande rättegångsreformen, hemställer jag, att riksdagen måtte avslå såväl förevarande proposition som de i ämnet väckta motionerna.»
